

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова
Протокол № 14
Голова вченої ради,
ректор, академік В.П. Андрущенко

«5» червня 2019 р.

П О Л О Ж Е Н Н Я
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ
В НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

Київ - 2019

I. Загальна частина

1.1. Положення про організацію дуальної освіти в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова (далі – Положення) визначає порядок організації освітнього процесу за дуальною формою навчання в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова (далі – Університет) і запроваджується з метою створення оптимальних умов для поєднання студентами навчання з роботою за фахом (зокрема, за фахом учителя) реалізації практичної підготовки здобувачів вищої освіти на робочих місцях.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про інноваційну діяльність», Закону України «Про професійний розвиток працівників», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Закону України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, правові гарантії їх діяльності освіти», «Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 р. № 660-р., інших нормативних документів, що визначають правові засади в системі вищої освіти.

1.3. Дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання студентів в університеті з навчанням на робочих місцях (на підприємствах, в установах та організаціях) для набуття певної кваліфікації, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти.

1.4. Дуальна форма здобуття вищої освіти спрямовується на адаптацію здобувача освіти до першого робочого місця, що відповідає його освітній спеціальності та кваліфікації. Завданням університету при цьому є формування у здобувача освіти компетентностей, які дозволять йому пристосовуватися до різноманітних змін вимог ринку праці, створення умов підготовки педагогічних працівників в умовах їх повного працевлаштування в закладах середньої освіти.

1.5. Основне завдання впровадження дуальної форми освіти – усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх фахівців, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових та поєднаних форм навчання.

1.6. Підготовка фахівців за дуальною формою здобуття вищої освіти передбачає встановлення рівноправного партнерства закладів освіти, роботодавців та здобувачів освіти з метою набуття здобувачами освіти досвіду практичного застосування компетентностей та їх адаптації в умовах професійної діяльності.

II. Порядок впровадження дуальної форми освіти в Університеті

2.1. Університет спільно з роботодавцем приймає рішення про впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти, здійснює моніторинг

потенціалу ринку праці, визначає перелік спеціальностей, для яких розроблятимуться освітні програми дуальної форми здобуття вищої освіти, затверджує їх перелік, приймає відповідні внутрішні документи, призначає відповідальних за впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти.

2.2. Університет або роботодавець ініціює та реалізує переговорний процес і укладає відповідні договори про співпрацю.

2.3. Університет формує освітню програму за певною спеціальністю у відповідності до професійних стандартів та з урахуванням вимог роботодавця до компетентностей майбутніх фахівців і узгоджує її зміст з роботодавцем.

2.4. Години між теоретичною та практичною складовою освітньої програми розподіляються залежно від особливостей навчання за спеціальністю.

Можуть існувати різні моделі розподілу годин та узгодження змісту освіти. Розрізняють комбіновану модель, у якій періоди теоретичного і практичного навчання комбінується відповідно до умов реалізації складових підготовки. Існує блочна модель, у якій години розподіляються між Університетом та підприємством за блоками (тижнями, місяцями) тощо.

2.5 Графік навчального процесу в умовах дуальної системи вищої освіти розробляється з урахуванням специфіки кожного конкретного підприємства (закладу організації) та вимог до компетентностей і кваліфікації здобувачів вищої освіти.

2.6. Після початку навчання за освітньою програмою дуального навчання Університет забезпечує неперервну комунікацію між усіма сторонами освітнього процесу для усунення можливих недоліків в організації навчання та розв'язання поточних проблем, що можуть виникати. Для цього проводяться періодичні зустрічі з усіма сторонами та забезпечується зворотній зв'язок через відповідальну особу від кожної сторони або здобувача освіти, за результатами яких вживаються заходи для забезпечення відповідності між теоретичною і практичною частинами програми та якістю навчання на підприємстві (установі, організації), з якими Університет уклав договори.

2.7. Оцінювання набутих компетентностей здобувачів освіти проводиться представниками Університету та роботодавців.

III. Організація здобуття вищої освіти за дуальною формою в Університеті

3.1. Організація дуальної освіти в Університеті здійснюється у відповідності до таких документів:

- цього Положення;
- програми дуальної форми здобуття освіти, робочого навчального плану зі спеціальності, графіку освітнього процесу, розкладу занять, наказів, іншої нормативної документації з питань організації освітнього процесу;
- тристороннього договору про дуальне навчання між здобувачем вищої освіти, підприємствами (організаціями, установами) та Університетом.

3.2. Дуальну форму здобуття вищої освіти можуть обирати студенти, які навчаються за денною або іншими формами освіти та виявили особисте бажання, а також пройшли відбір у роботодавців.

3.3 Дуальне навчання в Університеті може бути груповим та індивідуальним.

Групове дуальне навчання – це навчання за дуальною системою, яке передбачене навчальним планом і графіком освітнього процесу. Виробниче навчання здобувачів вищої освіти на підприємствах може відбуватися відповідно до тристоронньої угоди (договору).

Індивідуальне дуальне навчання – це навчання окремого студента за дуальною системою у межах замовлення суб'єктами ринку праці здобувачів вищої освіти для проходження професійного навчання.

3.4. Для формування контингенту студентів на навчання за програмами дуальної вищої освіти проводиться відбір підготовлених здобувачів вищої освіти. Рішення про можливість навчання студента за програмами дуальної освіти приймається спільно Університетом і роботодавцем.

3.5. Здобувач вищої освіти укладає тристоронній договір із закладом освіти та роботодавцем щодо навчання за дуальною формою здобуття освіти і має виконувати свої зобов'язання в рамках договору (форма договору – *Додаток 1*).

3.6. Структура програми дуального навчання має бути орієнтована на запити роботодавця як за компетентностями та кваліфікацію фахівця, так і за тривалістю термінів навчання.

3.7. Під час виробничого навчання на підприємствах (організаціях, закладах установах) студентами вирішуються поточні робочі завдання, що виникають в процесі виробничої діяльності.

3.8. Графік виробничого навчання узгоджується з підприємством (організацією, установою).

3.9. У рамках дуального навчання студент проходить поточну та підсумкову атестацію, за підсумками якої йому видається характеристика базового підприємства, за підписом керівника та наставника.

3.10. Підсумкова атестація проводиться Університетом, на базі якого формується екзаменаційна комісія із залученням наставників і фахівців від підприємства (організації, установи), які задіяні в дуальному навчанні.

3.11. Після закінчення навчання за відповідною освітньою програмою її здобувачеві може бути присвоєно професійну повну або часткову кваліфікацію.

3.12. З метою належної організації освітнього процесу за дуальною формою навчання необхідне виконання наступних вимог:

Університет:

- забезпечує теоретичну підготовку, цілісність освітньої програми навчання, відповідність стандартам освіти та професійним стандартам, несе відповідальність за якість підготовки здобувачів освіти;

- має право спільно з роботодавцем визначати освітні програми, за якими організовується освітній процес за дуальною формою здобуття освіти;

- відповідає за налагодження співпраці між закладом освіти та роботодавцями, а також подальшу ефективну комунікацію сторін;

- проводить відбір підприємств, установ та організацій, що надають місця практичної підготовки за дуальною формою здобуття освіти;

- спільно з визначеними роботодавцями розробляє і затверджує навчальний план відповідної освітньої програми;
- спільно з визначеними роботодавцями забезпечує узгодження змісту теоретичної та практичної частини програми;
- координує навчання здобувача освіти на підприємстві та разом з представником підприємства приймає звіт про результати навчання за дуальною формою здобуття освіти та оцінює результати;
- приймає відповідні внутрішні документи, призначає осіб/підрозділи, що відповідатимуть за впровадження дуальної форми здобуття освіти;
- організовує обговорення освітньої програми (програм) за дуальною формою здобуття освіти за спеціальністю із роботодавцями/професійними асоціаціями на предмет відповідності професійним стандартам та вимогам роботодавців до компетентностей майбутніх фахівців.

Роботодавець:

- може ініціювати налагодження співпраці із закладом освіти щодо підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, в тому числі шляхом ініціювання створення програм дуального навчання;
- забезпечує дотримання встановлених законодавством вимог з охорони праці;
- разом із закладом освіти бере участь у розробленні та затвердженні освітніх програм та навчального плану;
- бере участь у відборі здобувачів освіти на навчання за дуальною формою здобуття освіти;
- веде постійний діалог із закладом освіти і здобувачем освіти щодо етапів та результатів навчання шляхом призначення відповідального за співпрацю із закладом освіти за дуальною формою здобуття освіти;
- оцінює разом із закладом освіти результати навчання згідно з освітньою програмою;
- надає робоче місце здобувачу освіти на підприємстві, в установі чи організації, що передбачає грошову винагороду;
- відповідно до законодавства закріплює за здобувачами освіти кваліфікованого працівника-наставника;
- надає необхідні ресурси та інформаційні матеріали для виконання роботи, створює необхідні умови і можливості для виконання здобувачем освіти практичної частини навчального плану;
- у разі необхідності створює умови для підвищення професійного рівня працівників, що здійснюють навчання здобувачів освіти на виробництві;
- спільно з профспілками або їх об'єднаннями вирішують питання умов праці, запровадження та визначення розмірів надбавок, доплат, премій, винагород та інших видів матеріального та морального заохочення для працівників, що здійснюють навчання здобувачів освіти на виробництві.

Здобувач освіти повинен:

- відповідально ставитися до виконання навчального плану згідно з графіком навчального процесу відповідно до цілей та завдань навчання на робочому місці;

- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи чи організації;
- підтримувати контакт з особою, відповідальною за виконання освітньої програми дуальної форми здобуття освіти, вчасно інформувати роботодавця і представника закладу освіти в разі виникнення проблемних питань;
- дотримуватися правил охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці і протипожежної охорони;
- нести матеріальну відповідальність за обладнання та майно відповідно до укладеного договору;
- своєчасно на належному рівні виконувати завдання, покладені на нього під час навчання на робочому місці, та індивідуальні завдання згідно з навчальним планом.

Критерії досягнення очікуваних результатів для Університету, здобувачів освіти та роботодавців

Критеріями досягнення очікуваних результатів є:

Для Університету:

- підвищення конкурентоспроможності закладу освіти на ринку освітніх послуг;
- доступність до актуальної інформації про поточний стан розвитку професій та видів економічної діяльності, за якими заклад освіти готує фахівців;
- підвищення якості освіти за рахунок адаптації освітніх програм до вимог роботодавців;
- розширення можливостей для прикладних наукових досліджень;
- розширення можливостей для підвищення кваліфікації викладацького складу;

Для здобувача освіти:

- поєднання отриманих теоретичних знань з практичним досвідом роботи на одному чи кількох підприємствах, в установах чи організаціях;
- збільшення шансів на отримання постійної роботи відразу після закінчення закладу освіти;
- наявність до закінчення навчання стажу роботи, необхідного для подальшого професійного зростання, а також реалістичного бачення власного кар'єрного шляху;
- отримання практичного досвіду під час навчання та можливості отримання грошової винагороди в процесі навчання;

Для роботодавця:

- вплив на процес підготовки фахівця з необхідними знаннями, вміннями і компетентностями;
- отримання кваліфікованих фахівців, готових працювати на належному рівні без додаткових витрат на первинне ознайомлення з робочими процесами на підприємстві, в установі чи організації або на перепідготовку;

- відбір (під час навчання) найталановитіших здобувачів освіти для запрошення на роботу після закінчення навчання.

Обсяги та джерела фінансування

Фінансування навчання за дуальною системою здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, коштів юридичних (фізичних) осіб, коштів підприємств (організацій, установ) та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для реалізації навчання за дуальною системою в Університеті визначається щороку з урахуванням нагальних потреб та наявного ресурсного забезпечення.

ПРИМІРНИЙ ДОГОВІР ПРО ДУАЛЬНУ ФОРМУ НАВЧАННЯ

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова _____ (далі – «Заклад освіти»), в особі ректора _____, який діє на підставі Статуту, та підприємство (організація, установа) _____ (далі – «Підприємство») в особі керівника _____, діючого на підставі Статуту (Положення) та здобувач вищої освіти _____, (далі – «Здобувач освіти»), разом іменовані «Сторони», уклали цей договір про наступне.

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Заклад освіти і Підприємство зобов'язуються спільно організувати і впроваджувати дуальну форму навчання у практичну підготовку Здобувача освіти, який(яка) навчається за спеціальністю _____.

1.2. У цьому договорі Сторони у своїх взаєминах керуються нормами чинного законодавства України у сфері вищої освіти.

1.3. Метою впровадження дуальної форми навчання є підвищення якості підготовки фахівців відповідно до стандартів вищої освіти у частині практичної підготовки зі спеціальності _____ шляхом набуття практичних навичок у Закладі освіти та на базі підрозділів Підприємства.

2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СТОРІН

2.1. Заклад освіти зобов'язується:

2.1.1. Розробляти та погоджувати з Підприємством графік освітнього процесу та освітні програми, що реалізуються на основі дуальної форми навчання, строки проведення практичної підготовки на базі Підприємства, основні напрямки діяльності Здобувача освіти під час проходження практичного навчання та виробничої практики на базі Підприємства.

2.1.2. Своєчасно, не пізніше, ніж за два тижні до початку практичного навчання та виробничої практики, інформувати Підприємство про календарні терміни проведення навчання на базі Підприємства, а також додаткову інформацію за запитом Підприємства.

2.1.3. Закріпити за Підприємством відповідального працівника Закладу освіти – куратора, який має забезпечувати організацію та контроль виконання навчальних планів і програм, та кваліфікованих фахівців Підприємства – наставників, які відповідають за організацію робочих місць для Здобувачів освіти та якість фахової підготовки.

2.1.4. Забезпечувати Здобувачів освіти відповідним рівнем теоретичних знань, навчально-методичною літературою та матеріалами відповідно до цілей і завдань фахової підготовки.

2.1.5. Забезпечувати освітню підготовку, первинний інструктаж Здобувача освіти, що направляється на навчальну та виробничу практику, вивчення та дотримання ним правил технічної експлуатації виробничого обладнання, правил безпеки життєдіяльності, охорони праці та інших норм.

2.1.6. Надавати працівникам Підприємства – керівникам навчальної та виробничої практики Здобувачів освіти своєчасну методичну допомогу в проведенні відповідної практики.

2.1.7. Забезпечити Здобувача освіти щоденником практики, індивідуальними завданнями для виконання програми фахового навчання.

2.1.8. Забезпечити проведення підсумкового контролю (попереднього захисту кваліфікаційних робіт) за результатами дуального навчання, який є невід'ємною частиною виробничої практики на Підприємстві.

2.2. Підприємство зобов'язується:

2.2.1. Розподілити Здобувача освіти на робоче місце і закріпити за ним наставника з числа найбільш досвідчених кваліфікованих фахівців Підприємства для провадження освітньої діяльності на базі Підприємства відповідно до програми дуального навчання, а також забезпечити оволодіння необхідними практичними навичками і прийомами у процесі трудової діяльності.

2.2.2. Ознайомити Здобувача освіти зі Статутом, правилами внутрішнього трудового розпорядку Підприємства, правилами поведінки на робочих місцях і на території Підприємства, санітарними, протипожежними, іншими загальнообов'язковими нормами і правилами, проводити інструктажі з охорони праці.

2.2.3. Надавати Здобувачу освіти справне устаткування, інструменти, технологічні карти, описи, схеми і робочі матеріали, необхідні для здобуття зазначеної в цьому Договорі спеціальності.

2.2.4. Забезпечити, за можливості, Здобувача освіти під час навчання харчуванням, спеціальним одягом/формою відповідно до чинних нормативів.

2.2.5. Забезпечити, за можливості, виплату Здобувачу освіти додаткової стипендії, інших виплат.

2.2.6. Залучати Здобувача освіти до виконання лише тих робіт, що відповідають програмам практичної підготовки.

2.2.7. Вести контроль за відвідуванням Здобувача освіти занять на Підприємстві.

2.2.8. Прийняти на навчання Здобувача освіти в строки, узгоджені із Закладом освіти.

2.2.7. Надавати Здобувачу освіти доступ до практичних матеріалів і виробничих процесів, за винятком інформації, що становить таємницю.

2.2.8. Здійснювати контроль за виконанням Здобувачем освіти правил внутрішнього трудового розпорядку на Підприємстві, розподілу та своєчасного переміщення, ротації по цехах і відділах Підприємства.

2.2.9. Свочасно оплачувати працю працівників Підприємства, що залучаються до освітнього процесу на базі Підприємства, та Здобувачів освіти.

2.2.10. Сприяти незалежній оцінці якості професійної підготовки Здобувача освіти. Брати участь у проведенні підсумкової атестації випускників, незалежному оцінюванні рівня професійної підготовки та присвоєння кваліфікації випускникам.

2.2.11. Здійснювати по завершенню навчання відбір Здобувачів освіти на роботу на Підприємство (за згодою сторін).

2.3. Здобувач освіти зобов'язується:

2.3.1. Відвідувати заняття і виконувати завдання в рамках вимог стандартів вищої освіти з конкретної професії, що визначаються майстром виробничого навчання та наставником, сумлінно ставитися до опанування програми практичної підготовки за обраною професією.

2.3.2. Дотримуватися під час навчання Статуту, правил внутрішнього розпорядку та інших нормативних актів, що діють на Підприємстві, в тому числі у сфері охорони праці, дбайливо та ощадливо ставитися до майна Підприємства.

2.3.3. Працевлаштуватися по завершенню навчання на роботу на Підприємство (за згодою сторін).

2.3.4. Виконувати вказівки майстра виробничого навчання, наставника, що стосуються процесу навчання і виробничого процесу.

3. ПРАВА СТОРІН

3.1. Права Закладу освіти:

3.1.1. Здійснювати контроль за проходженням практичної підготовки за дуальною формою навчання на Підприємстві.

3.1.2. Направляти викладачів фахових дисциплін для стажування на Підприємство.

3.2. Права Підприємства:

3.2.1. Застосовувати до Здобувача освіти під час навчання матеріальне та моральне стимулювання за якісні показники навчання чи заходи дисциплінарного впливу при порушенні правил трудового розпорядку.

3.2.2. Вносити пропозиції про можливе працевлаштування Здобувача освіти на виробництві після закінчення навчання у Закладі освіти.

3.2.3. Вносити пропозиції щодо оновлення змісту освітніх програм, навчальних планів і графіку освітнього процесу.

3.2.4. Брати участь у кваліфікаційній атестації та кваліфікаційному іспиті (попередньому захисті кваліфікаційних робіт) для незалежного оцінювання професійних компетентностей Здобувача освіти.

3.2.5. Видавати сертифікати Здобувачу освіти при набутті ним додаткових компетентностей.

3.3. Права Здобувача освіти:

3.3.1. Після завершення освітнього процесу та терміну дії тристороннього договору за наявності пропозиції від Підприємства в строк _____ укласти з Підприємством трудовий договір.

3.3.2. Отримувати додаткові винагороди та соціальні пільги, передбачені для працівників Підприємства.

4. ТЕРМІН ДІЇ ДОГОВОРУ

4.1. Цей Договір набуває чинності з моменту його підписання Сторонами і є безстроковим доти, доки одна із Сторін не виявить ініціативу щодо його розірвання.

4.2. Договір може бути достроково розірваний за згодою Сторін або на вимогу однієї із Сторін у порядку і на підставах, передбачених чинним законодавством України.

4.3. Додаткові умови та зміни до Договору розглядаються Сторонами у десятиденний термін і оформляються додатковими угодами в письмовій формі. Доповнення до Договору є його невід'ємною частиною з моменту підписання Сторонами.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

5.1. Сторони несуть відповідальність за невиконання своїх зобов'язань за цим Договором відповідно до законодавства України.

5.2. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання зобов'язань за цим Договором, якщо це стало наслідком обставин непереборної сили.

6. ІНШІ УМОВИ

6.1. У всьому іншому, що не передбачено умовами цього Договору, Сторони керуються чинним законодавством України.

6.2. Усі суперечки та розбіжності, які можуть виникнути у зв'язку з укладанням, тлумаченням, виконанням та розірванням цього Договору, підлягають вирішенню шляхом переговорів між Сторонами.

6.3. Договір складений у 3-х (трьох) примірниках, які мають однакову юридичну силу, по одному примірнику для кожної із Сторін.

7. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ ТА РЕКВІЗИТИ СТОРІН

ПІДПРИЄМСТВО

(повне найменування,

місцезнаходження,

банківські реквізити)

(підпис керівника)

_____ 20__ р.

М.П.

ЗДОБУВАЧ ОСВІТИ

Паспорт: серії ____, № _____,

Виданий _____

Ідентифікаційний номер _____

Адреса: _____

ЗАКЛАД ОСВІТИ

**Національний педагогічний
університет імені М.П.Драгоманова**

01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9
р/р _____ ДКСУ
Код банку 820172
Код ЄДРПОУ 02125295

Ректор

_____ **В. П. Андрущенко**

М.П.